

02135012 számú

Műtárgyvédelmi munkatárs - Múzeumi gyűjtemény és raktárkezelő megnevezésű szakképesítés megszerzésére irányuló szakmai képzéseket megalapozó programkövetelmény

1 A programkövetelmény, illetve az ennek alapján szervezhető szakmai képzés

- 1.1 Megnevezése: Műtárgyvédelmi munkatárs - Múzeumi gyűjtemény és raktárkezelő
- 1.2 Besorolása a képzési területek egységes osztályozási rendszere (KEOR) szerinti kód alapján: 0213

2 A programkövetelmény alapján szervezhető szakmai képzéssel megszerezhető szakképesítés

- 2.1 Megnevezése: Műtárgyvédelmi munkatárs - Múzeumi gyűjtemény és raktárkezelő
- 2.2 Szintjének besorolása
  - 2.2.1 Az Európai Képesítési Keretrendszer (EKKR) szerint: 5
  - 2.2.2 A Magyar Képesítési Keretrendszer (MKKR) szerint: 5
  - 2.2.3 A Digitális Kompetencia Keretrendszer szerint: 5

3 A programkövetelmény alapján szervezhető szakmai képzéssel megszerezhető szakképesítés és az azzal betölthető munkakör vagy végezhető tevékenység kapcsolata, összefüggése¹:

- 3.1 A szakmai képzéshez kapcsolódóan megszerezhető szakképesítéshez szükséges kompetenciákkal szakmajegyzékben szereplő szakma körébe vonható munkaterület, tevékenység vagy munkakör magasabb szinten gyakorolható, vagy a szakmai képzés szakmajegyzékben szereplő szakma képzési és kimeneti követelményeiben meg nem határozott speciális szakmai ismeretek és szakmai készségek megszerzésére irányul.
- 3.2 A szakmai képzéshez kapcsolódóan megszerezhető szakképesítés jogszabályban meghatározott képesítési követelmény munkakör betöltéséhez vagy tevékenység folytatásához.

A képesítési követelményt előíró jogszabály: 11/2002 (IV. 13.) NKÖM rendelet a muzeális intézményekben foglalkoztatottak szakmai munkaköreinek betöltéséhez szükséges képesítési feltételekről

4 A programkövetelmény alapján szervezhető szakmai képzéshez kapcsolódóan megszerezhető szakképesítéssel ellátható legjellemzőbb munkaterület, tevékenység vagy munkakör leírása:

A Műtárgyvédelmi munkatárs - Múzeumi gyűjtemény- és raktárkezelő muzeológus és/vagy okleveles restaurátor szakmai felügyeletével és irányításával, a múzeumi jogszabályok betartása mellett végzi a műtárgyak kezelését. Különböző típusú műtárgyakat kiállításra, kutatásra,

¹A megfelelő elem kiválasztandó.

restaurálásra, kölcsönzésre, fotózásra, digitalizálásra előkészít, mozgat, csomagol, tudatosan alkalmazva a műtárgyvédelmi előírásokat. Ellenőrzi a műtárgyak állapotát és környezetét (klimatikus körülmények, higiénia) a raktárban és a kiállítás területén. A megelőző műtárgyvédelmi követelményektől eltérő állapotok esetén jelez a felettesének. Elkötelezetten és lelkiismeretesen dolgozik a műtárgyak megőrzése érdekében. Részt vesz a gyűjtemények raktári rendezésében. Az adminisztrációs feladatokat (elektronikus és papír alapú tárgylisták készítése, nyilvántartó szoftverek kezelése, adatbevitel) precízen, figyelmesen végzi. Csapatmunkában dolgozik, együttműködve a múzeumi szakalkalmazottakkal.

5 A programkövetelmény alapján szervezhető szakmai képzéssel megszerezhető szakképesítéshez szükséges képzési tartalom szabadalmi vagy szerzői jogi oltalom alatti állása:

- 5.1 Szabadalmi vagy szerzői jogi oltalom alatt áll: -
- 5.1.1 Az oltalom típusának megjelölése:
- 5.1.2 Nyilvántartó hatóság:
- 5.1.3 Azonosító vagy nyilvántartásba vételi száma:

6 A programkövetelmény alapján szervezhető szakmai képzés megkezdéséhez szükséges bemeneti feltételek:

- 6.1 Iskolai előképzettség²: érettségi végzettség
- 6.2 Szakmai előképzettség: nem szükséges
- 6.3 Egészségügyi alkalmassági követelmény: felvételi beszélgetés keretében a munkakör betöltéséhez szükséges írásbeli- és szóbeli kifejezőképesség, színlátás, valamint finommotorikai mozgás ellenőrzése
- 6.4 Szakmai gyakorlat területe és időtartama: nem szükséges

7 A programkövetelmény alapján szervezhető szakmai képzés elvégzéséhez szükséges foglalkozások minimális és maximális óraszám (Amennyiben a programkövetelmény modulszerű felépítésű, a minimális óraszám a modulonként meghatározott minimális, a maximális óraszám a modulonként meghatározott maximális óraszámok összege):

- 7.1 Minimális óraszám: 320
- 7.2 Maximális óraszám: 480

8 A szakmai követelmények leírása:

- 8.1 Nem modulszerű felépítés esetén:

---

²A megfelelő elem kiválasztandó.

sor-szám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1	Alkalmazza a muzeális intézmények működésére, nyilvántartására, valamint a kulturális javak védelmére vonatkozó törvényeket, rendeleteket, jogszabályokat, illetve a munka, tűz- és balesetvédelmi szabályokat.	Ismeri a jogszabályokban a gyűjteménykezelő számára meghatározott jogsultság és felelősség határait, tisztában van a műtárgyvédelmi, valamint a munkavédelmi előírások betartása fontosságával.	Magára nézve kötelezőnek tartja a múzeumi etikai és örökségvédelmi jogszabályi előírásokat, valamint a munkavédelmi szabályok betartását. Együttműködik a muzeális intézmények szakmai közösségével.	
2	Különböző típusú (néprajzi, történeti, régészeti, természettudományi, képzőművészeti, technikai, ipartörténeti) műtárgyakat kiállításra, kutatásra, restaurálásra, kölcsönzésre, fotózásra, digitalizálásra előkészít, mozgat, csomagol, részt vesz az ezzel kapcsolatos adminisztrációban.	Ismeri a biztonságos műtárgymozgatás és csomagolás műtárgyvédelmi szempontból megfelelő szabályait, anyagait és módszereit.	Minden helyzetben szem előtt tartja a műtárgyak állapotának megőrzését, lelkiismeretesen és kellő körültekintéssel végzi a mozgatást, csomagolást.	A műtárgyak előkészítését, mozgatását, csomagolását önállóan vagy restaurátor, műtárgyvédelmi szakember segítségével végzi el, nagyméretű, nehéz, vagy érzékeny műtárgy esetén segítséget kér.
3	Szerves, szervetlen és kompozit anyagú tárgyak állapotát ellenőrzi és változásukat jelzi a megfelelő szakembernek (restaurátor, muzeológus, felettes vezető), intézkedést kezdeményez.	Ismeri a szerves (bőr, csont, fa, műanyag, papír, textil), és a szervetlen (fém, kerámia, kő, üveg) műtárgyalkotók alapvető fizikai és kémiai tulajdonságait, tisztában van a környezeti tényezők káros hatásaival és felismeri a műtárgyakban bekövetkezett elváltozásokat.	Szem előtt tartja a műtárgyak megőrzésének fontosságát, lelkiismeretesen és kellő alaposággal végzi az állapotuk ellenőrzését.	Felelősséggel tartozik a műtárgyak állapotában beállt változásról értesíteni felettesét, illetve az illetékes szakembert (muzeológus, restaurátor, felettes vezető).
4	Méri (műszerekkel), ellenőrzi és dokumentálja a	Magabiztosan ismeri a hőmérséklet, pára-	Elkötelezett a műtárgyak megőrzése iránt, érti a	A rá bízott klíma-

	műtárgyak klimatikus környezetét a raktárban, kiállításban. A megelőző műtárgyvédelmi követelményektől eltérő értékek esetén jelez a felelős szakembernek. Kezeli a klimatizáló (hűtő-fűtő, párasító, szárító) eszközöket.	tartalom, elektromágneses sugárzás (látható fény, UV-sugárzás) mértékére vonatkozó műtárgyvédelmi előírásokat, valamint a klimatizálásra alkalmas eszközök működtetésének szabályait és módját.	stabil klimatikus viszonyok fenntartásának fontosságát, törekszik ennek elősegítésére.	lón vagy az üzemeltetéssel együttesen működteti, gondoskodik a karbantartás előkészítéséről, tisztításáról, a nem megfelelő klimatikus paraméterek észlelésekor javaslatot tesz a változtatásra.
5	Ellenőrzi a műtárgyraktárban és a kiállításban a tároló- és installálóeszközök, valamint környezetük állapotát, ha hibát, károsodást észlel, jelzi a felettesének. Javaslatot tesz a megoldásra.	Tudatában van a tároló- és installálóeszközök anyagaival és szerkezetével szemben támasztott követelményeknek, felismeri, ha változásuk veszélyezteti a tárgyak épségét.		Önállóan ellenőrzi a műtárgyraktárban és a kiállításban a tároló- és installálóeszközök, valamint környezetük állapotát és felelősséggel tartozik a változások jelentéséért.
6	Részt vesz a raktárak és kiállítóterek rendjének és tisztaságának fenntartásában.	Tudatában van a raktári rend és tisztaság megőrzése fontosságának, ismeri a biztonsági és műtárgyvédelmi előírásokat.	Törekszik a raktárak és kiállítóterek rendjének és tisztaságának fenntartására.	Együttműködik az intézmény szakalkalmazottaival, biztonsági, műszaki és takarító személyzetével.
7	Katasztrófa helyzetben, illetve egyéb a műtárgyak állapotát veszélyeztető helyzetben részt vesz a műtárgyak mentésében.	Ismeri az intézmény Honvédelmi Intézkedési Tervének, Tűz- és munkavédelmi tervének rá vonatkozó szabályait, és a műtárgyakat veszélyeztető tényezőket (víz, tűz, környezeti és időjárási viszonyok állati kártevők), valamint a sérült, meggyengült műtárgyak biztonságos mozgatásának fő szabályait és módját.	Felelősen és higgadtan, a saját egészségét is védve vesz részt a mentésben.	Betartja a katasztrófa helyzetben felelős személyek, a mentést irányító szakemberek utasításait.

8	Részt vesz múzeumi gyűjtemények rendezésében és revíziójában, műtárgyakat pozíciószámokkal, raktári helyekkel, leltári számmal és QR kóddal vagy egyéb belső azonosítóval lát el. Részt vesz az ezzel kapcsolatos adminisztrációban.	Ismeri a gyűjtemények rendezésének, revíziójának tudományos és műtárgyvédelmi szempontjait, valamint a leltári szám és QR kód rögzítésének a tárgyra nézve biztonságos anyagait és módját.	Precízen, figyelmesen és körültekintően végzi a gyűjtemények rendezési és jelölési adminisztrációs feladatait.	Betartja a muzeológus és restaurátor utasításait a rendezési és revíziós munka során, ugyanakkor képes az önellenőrzésre és a hibák önálló javítására. A leltári számot és a QR kódot a restaurátor útmutatása alapján írja/helyezi a műtárgyra.
9	Különböző szempontok szerint tárgylistákat, készít, adminisztrációt végez (mozgatósi és kölcsönzési naplóba ír) és nyilvántartásokat használ.	Részletesen ismeri a múzeumi nyilvántartás szabályait és eszközeit, felhasználói szinten ismeri az elektronikus szövegszerkesztő programot.	Precízen, figyelmesen és körültekintően írja a tárgylistákat.	Muzeológus irányításával készíti a tárgylistákat, ugyanakkor képes az önellenőrzésre és a hibák önálló javítására. Muzeológus ellenőrzése mellett, a számára biztosított jogosultság keretein belül használja a nyilvántartásokat.
10	Műtárgynyilvántartó szoftvert kezel, abba adatokat visz be.	Alkalmazói szinten ismeri az intézmény elektronikus nyilvántartó programját.	Tudatában van a bevitt adatok fontosságának.	Az adatrögzítést a muzeológus ellenőrzése mellett, a számára biztosított jogosultság keretein belül végzi.
11	Részt vesz az adatbázisba feltölthető nyilvántartási fotók készítésében a műtárgyakról.	Ismeri a fotózás alapvető szabályait, tisztában van a műtárgyak fotózás alatti védelmének fontosságával és annak módszereivel.	A fotózásban való részvételt a tőle telhető legszakszerűbben, a tárgyak állapotára különösen ügyelve végzi.	

8.2 A szakmai képzés megszervezhető kizárólag távoktatásban:igen/nem³

³ A megfelelő válasz aláhúzendó.

9 A programkövetelmény alapján szervezhető szakmai képzéssel megszerezhető szakképesítés társadalmi-gazdasági hasznosíthatóságának bemutatása (munkaerő-piaci relevanciája):

Azért van szükség Műtárgyvédelmi munkatárs - Múzeumi gyűjtemény és raktárkezelő szakemberekre, mert a kulturális örökség részét képező tárgyi javak kezelése, nyilvántartása speciális tudást, képességet igényel. Jogszabályban is megjelenik, hogy csak az töltheti be ezt a pozíciót, aki rendelkezik ezzel a szakképesítéssel. Az egységes követelményrendszer alapján megszerzett szakképesítés birtokában állami és egyházi fenntartású múzeumokban, muzeális intézményekben lehet elhelyezkedni.

10 A képesítő vizsga megszervezéséhez szükséges feltételek és a képesítő vizsga vizsgatevékenységeinek részletes leírása:

10.1 A képesítő vizsgára bocsátás feltétele:

A szakmai képzés követelményeinek igazolásáról a képző intézmény által kiállított tanúsítvány.

Egyéb feltételek:

10.2 Írásbeli vizsga

10.2.1 A vizsgatevékenység megnevezése: Muzeológiai és megelőző műtárgyvédelmi ismeretek

10.2.2 A vizsgatevékenység, vagy részeinek leírása: A vizsgán az alábbi témakörökből központilag összeállított kérdéssorra kell válaszolnia a vizsgázónak. A kérdéssor első része egy 15 kérdésből álló tesztsor, melyben egyszeres és többszörös feleletválasztó feladatok találhatóak. A második részben pedig 2 db kifejtős kérdésre kell válaszolni.

Témakörök:

- A múzeum helye, feladata, szerepe a kultúra közvetítésében, a hazai múzeumi szaktevékenység alapvető formái. Múzeumtörténet, a múgyűjtés és a magyar múzeumügyre vonatkozó törvények, rendeletek, jogszabályok
- A különböző típusú gyűjtemények (adattári, könyvtári, történeti, technikai, ipartörténeti, néprajzi, képzőművészeti, régészeti, természettudományi tárgyak) környezete és kezelése
- A különböző típusú műtárgyak csomagolásának, raktározásának, kiállításának, mozgatásának eszközei és módszerei. Műtárgyvédelmi szempontból megfelelő és nem megfelelő csomagoló anyagok
- A szerves és szervetlen anyagok (bőr, csont, fa, műanyag, fém, kerámia, kő, textil, üveg), valamint a belőlük készült kompozit tárgyak tulajdonságai, károsodásuk okai és megjelenési formái. Megelőző műtárgyvédelem
- A műtárgyakat befolyásoló környezeti tényezők és azok szabályozásának lehetőségei. A biológiai kártevők elleni védekezés. Klimatizáló-, és mérőeszközök kezelése
- A múzeumban zajló nyilvántartási és adminisztratív tevékenységek és azok szabályai. A műtárgynyilvántartó szoftverek kezelése. Leltári számok, QR kódok felhelyezésének anyagai és eszközei. Revízió

- Múzeumi biztonság, a munka-, tűz- és balesetvédelem alapjai és szabályai
- Műtárgyak fotózása, a dokumentációs fotóval szemben támasztott követelmények, nyilvántartásba feltölthető fotók készítése

10.2.3 A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 120 perc

10.2.4 A vizsgatevékenység aránya a teljes képesítő vizsgán belül: 50 %

10.2.5 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai: A javítás a feladatsorhoz rendelt javítási útmutató alapján történik

10.2.6 A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a vizsgázó a megszerezhető összes pontszám legalább 51%-át elérte.

10.3 Projektfeladat

10.3.1 A vizsgatevékenység megnevezése: A múzeumi gyűjtemény és raktárkezelés gyakorlata

10.3.2 A vizsgatevékenység, vagy részeinek leírása: A vizsgafeladat két részből áll, a sikeres vizsgához mindkettőt teljesíteni kell.

a) vizsgarész: A múzeumi gyűjtemény és raktárkezelés záródolgozatának bemutatása

A záródolgozatban a vizsgázó egy szabadon választott muzeális intézménynek a bemutatásával ad számot a képzés során elsajátított muzeológiai, jogszabály ismereti, intézménytörténeti és műtárgyvédelmi tudásáról.

A záródolgozat az alábbi fejezeteket kell tartalmazza:

Múzeumtörténet – a választott intézmény rövid történeti bemutatása (alapítás, az intézmény főbb korszakai, fejlődéstörténete), mai legfontosabb jellemzői (szakmai besorolás, gyűjtőkör, gyűjtőterület, feladatrendszer, gyűjteményi összetétel stb.).

A muzeális intézmény egy gyűjteményének és a gyűjteménykezelő munkájának bemutatása (a gyűjtemény típusa, nagysága, összetétele, raktári és nyilvántartási rendje, mozgatás, csomagolás, adminisztráció, nyilvántartás).

Állományvédelmi javaslat az intézmény és a gyűjteménykezelő munkája vonatkozásában a képzés során tanultak alapján.

A dolgozat terjedelme minimum 12 oldal, ajánlott betűtípus Times New Roman, 12-es betűméret, sorköz 1,5-es, szakirodalom és egyéb források a dolgozat végén külön fejezetben megadva. A dolgozat bekötésének módja: spirálozott.

A vizsgázó a szaktanár által minősített dolgozatot 15 nappal a vizsga időpontja előtt beküldi az akkreditált vizsgaközpontba. A vizsgán 10 percen belül bemutatja a dolgozat fő részeit. A bizottság kérdéseket tehet fel a dolgozattal kapcsolatban.

b) vizsgarész: Egy kiválasztott „műtárgy” csomagolása

A vizsgázó a bizottság által kijelölt tárgyat kölcsönzési célú szállításra a műtárgyvédelmi előírásoknak megfelelően becsomagolja a rendelkezésre álló csomagolóanyagok közül a legmegfelelőbbeket alkalmazva. Végül a tárgy adatait bevezeti a szimuláns mozgatási naplóba.

10.4 A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: összesen 50 perc, ebből az a) vizsgarész 20 perc (bemutatás 10 perc, kérdésekre válasz 10 perc), a b) vizsgarész 30 perc.

10.4.1 A vizsgatevékenység aránya a teljes képesítő vizsgán belül: 50 %
ebből az a) vizsgarész 60%, b) vizsgarész 40%.

10.4.2 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

a) vizsgarész

A dolgozat a formai és tartalmi követelményeknek megfelel, szerkesztése esztétikus 10%
A muzeális intézmény történetének, gyűjteményeinek és a gyűjteménykezelő feladatainak leírása szakszerű, logikus, a jogszabályokra hivatkozás megfelelő 35%
A műtárgyvédelmi problémák felismerése és a megfogalmazott javaslatok relevánsak 25%
A dolgozat bemutatása során a fogalmazás szakszerű, érthető, világos 15%
A bemutatás röviden, de lényegretörően tartalmazza a dolgozat fejezeteit 15%

b) vizsgarész

A műtárgyvédelmi és balesetvédelmi szabályok ismerete és betartása megfelelő 10%
A műtárgy csomagolásához kiválasztott anyagok és módszerek műtárgyvédelmi szempontból szakszerűek, a tárgy számára biztonságosak 25%
A csomagolás precíz, igényes 25%
A védőeszközök használata megfelelő 10%
A mozgatási naplóba az előírások szerint történt meg az adatok bejegyzése 30%

10.4.3 A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a vizsgázó a megszerezhető összes pontszám legalább 51%-át elérte.

10.5 A vizsgatevékenységek lebonyolításához szükséges személyi feltételek: -

10.6 A vizsgatevékenységek lebonyolításához szükséges tárgyi feltételek:

A vizsgázók számától függően legalább 10 db tárgy, legyen köztük szerves (textil, papír, bőr, pergamen, fa, csont), szervetlen (üveg, kerámia, fém, kő) és kompozit (összetett) anyagú egyaránt, műtárgy csomagolásra alkalmas anyagok a tárgyak méretének megfelelő méretben és mennyiségben (pamutvászon, pamutszalag, savmentes papír (80-120 g/m² tömegű), savmentes fátyolpapír (10-20 g/m² tömegű) és kartonok (140-180 g/m² tömegű), papír- és műanyagdobozok, légbuborékos fólia, térkitöltő (pl. polisztirol golyók), polisztirol- és/vagy polietilénhab lapok (2-6 cm vastag), rozsdamentes rovarű (1-2-es), színesfejű gombostű, papírhengerek (5-20 cm átmérőjűek), vágó- és feliratozásra alkalmas eszközök (olló, snitzer, vágólap, ragasztószalag, alkoholos filctoll, ceruza, papír), kesztyűk (pamut, gumi és nitril anyagú), dobozok, asztalfelület a csomagoláshoz, papír alapú szimuláns nyilvántartási eszköz (mozgatásnapló).

10.7 A vizsgatevékenységek alóli felmentések speciális esetei, módja, és feltételei: -

10.8 A képesítő vizsgán használható segédeszközökre és egyéb dokumentumokra vonatkozó részletes szabályok: -

10.9 A vizsgatevékenységek megszervezésére, azok vizsgaidőpontjaira, a vizsgaidőszakokra vonatkozó sajátos feltételek:-